

ONBEVOEGDE UITOEFENING
ALS ONRECHTMATIGE DAAD

De tandheelkunst heeft als bestaansbron van oudsher veel aantrekkingskracht op personen, die tot de uitoefening ervan niet gerechtigd zijn of waren. De bestrijding door strafrechtelijke vervolging van degenen, die zich aan overtreding van de bestaande wettelijke regeling der uitoefening schuldig maakten en maken, heeft nimmer voldoende afschrik gewekt om deze illegale bedrijvigheid te beugelen. Het gevolg was dan ook dat in de loop der jaren steeds weer kon worden vastgesteld dat de onbevoegde uitoefening, alle maatregelen en toezeggingen ten spijt, even welig zo niet weliger bloeide dan tevoren.

Op grond van deze ervaring zou men kunnen stellen dat de geijkte middelen en wegen steeds weer ontoereikend zijn gebleken om dit maatschappelijke euvel afdoende te lijf te gaan. Bij wijze van recente illustratie zij in dit verband herinnerd aan de arglistige, hoewel vergeefs gebleken truc van in z.g. tandheeldkundige inrichtingen werkzame onbevoegden om de voor hen verboden handelingen op hun aanwijzing door de patiënten zelf te laten uitvoeren, ten einde op die manier aan de tenlastelegging te ontsnappen.

In het licht van de weinig efficiënt gebleken strafrechtelijke bestrijding der onbevoegde uitoefening als voor de hand liggende therapie, heeft men thans de weg ingeslagen van het burgerlijk geding om door middel van financiële trefkansen een opgeven van de illegale praktijk af te dwingen.

Op deze wijze hebben n.l. een aantal collega's te Tilburg de strijd ter plaatse aangeboden door een delinquent voor de rechter te dagen, stellende dat hij de tandheelkunst uitoefende zonder enige bevoegdheid en uit dien hoofde tegenover hen een onrechtmatige daad beging. Op grond dat zij daarvan schade ondervinden eisten zij een vergoeding van f 1.— en tevens een dwangsom voor iedere herhaling van het onbevoegde optreden.

De rechtbank te Breda wees deze vordering toe en bepaalde bedoelde dwangsom op niet minder dan f 20.000,—.

In hoger beroep werd deze uitspraak door het gerechtshof te 's Hertogenbosch echter vernietigd, waarbij de collega's als eisers niet ontvankelijk werden verklaard op grond van het feit dat de wetsbepaling, waarop zij zich beriepen *), niet de strekking heeft om bevoegde beoefenaren in bescherming te nemen tegen onbevoegde activiteiten.

Hiermee was dus het aanvankelijke succes teniet gedaan. Het betreffende arrest werd echter voorgelegd aan de Hoge Raad, die weliswaar het standpunt van het gerechtshof als juist erkende, maar verder overwoog dat het Hof is voorbij

*) Art. 436 Wetb. v. Str.: Hij die, niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep waartoe de wet een toelating vordert, buiten noodzaak dat beroep uitoefent, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

gegaan aan de vraagstelling waarop het naar het oordeel van de Hoge Raad aankomt en wel deze: of ook een ongeschreven norm is overtreden.

Die norm nu is gelegen in het in juridisch opzicht befaamde artikel van het Burgerlijk Wetboek dat voor elke onrechtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, degen door wiens toedoen die schade veroorzaakt is, de verplichting oplegt om die schade te vergoeden. *)

Dat zekere handeling moet worden nagelaten met het oog op het belang dat de wet beschermt door de handeling te verbieden, sluit volgens ons hoogste rechtscollege geenszins uit dat, wanneer de verboden handeling niet wordt nagelaten, de wet wordt overtreden. Dit kan een factor zijn om de gedraging, waardoor anderen worden benadeeld, te veroordelen vanuit het gezichtspunt ener betamende zorgvuldigheid die ten opzichte van eens anders goed in het verkeer in acht moet worden genomen.

Het hier bedoelde wettelijk verbod (art. 436 W. v. S.) – zo gaat de uitspraak verder – is ingesteld in het belang van de volksgezondheid en het beroep van tandarts vergt een tijdrovende en kostbare studie. Degeen die dit beroep kiest, krijgt een economisch niet te verwaarlozen belang erbij, dat ook anderen die dit beroep kiezen, zich naar de wet gedragen en niet anderen zich door wetsovertreding in staat stellen als zijn mededingers op te treden, zonder dat zij tot enige opoffering gehouden waren en zonder dat zij aan de strenge discipline zijn onderworpen, die voor de bevoegde tandarts geldt.

Op grond van deze overwegingen heeft de Hoge Raad het arrest van het Hof vernietigd en de zaak ter hernieuwde afdoening naar hetzelfde college terug verwezen. Er is derhalve een nadere uitspraak van het Bossche gerechtshof te verwachten waarin met de door de Hoge Raad gegeven directieven rekening zal zijn gehouden.

Wanneer, in afwachting van het voor de tandheelkunst belangrijke arrest, op de onderhavige procedure reeds wordt gewezen, dan is het vanwege het verrassende element in de bestrijding der onbevoegde uitoefening door middel van een civiel rechtsgeding als vervanging van de conventionele en traditionele uitlokking van een strafvervolgning. De ondernomen poging om een praktiserende onbevoegde langs deze weg uit te schakelen, doet verwachten dat de overtreder eerder zal zwichten voor de aanzienlijke dwangsom dan voor de veelal overkomelijke boete, die als zodanig met een onkostenpost wordt gelijk gesteld. B.

*) Art. 1401 van het B.W. bepaalt: Elke onrechtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, stelt degene, door wiens toedoen die schade veroorzaakt is, in de verplichting om dezelve te vergoeden.

Als „onrechtmatig” beschouwde men vroeger in ons land alleen die handelingen, die in strijd zijn met de wet. In een hoogst belangrijk arrest van 31 januari 1919 aanvaardde de Hoge Raad een veel ruimere opvatting door te beslissen „dat onder onrechtmatige daad is te verstaan een handelen of nalaten, dat of inbreuk maakt op eens anders recht, of in strijd is met des daders rechtsplicht, of indruist, hetzij tegen de goede zeden, hetzij tegen de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer betaamt ten aanzien van eens anders persoon of goed.”